

Що треба знати про атестацію в 2021 році

Коли проводити засідання атестаційної комісії

Атестацію педагогічних працівників здійснюють атестаційні комісії у строки:

- комісії I рівня — до 1 квітня;
- комісії II рівня — до 10 квітня;
- комісії III рівня — до 25 квітня.

Це визначено у пунктах 3.8, 3.30 Типового положення про атестацію педагогічних працівників, затвердженого наказом МОН від 06.10.2010 № 930 (далі — Типове положення).

Кваліфікаційна категорія та педагогічне звання, присвоєні педпрацівнику за результатами атестації, можуть змінюватися лише за рішенням атестаційної комісії.

Кваліфікаційна категорія та педагогічні звання зберігаються у педпрацівників до наступного рішення атестаційної комісії. Засідання атестаційних комісій повинні проводитись з дотриманням термінів, зазначених у пункті 3.8 Типового положення.

Хто має право на позачергову атестацію педпрацівників

Педагог має право проходити позачергову атестацію, щоб підвищити кваліфікаційну категорію.

Позачергова атестація може проводитись не раніш як через два роки після присвоєння попередньої (п. 19 Типового положення).

Педагоги, які не мають повної вищої освіти й працюють на посадах педагогічних працівників, після отримання відповідної повної вищої освіти атестуються на присвоєння кваліфікаційної категорії за наявності стажу на педагогічній посаді:

- «спеціаліст другої категорії» — не менше двох років;
- «спеціаліст першої категорії» — не менше п'яти років;
- «спеціаліст вищої категорії» — не менше восьми років.

Це затверджено у пункті 4.8. Типового положення.

Критерій для присвоєння кваліфікаційних категорій — відповідність працівника вимогам, встановленим пунктами 4.3 — 4.6 Типового положення, та відповідний диплом **на момент проведення засідання атестаційної комісії**.

Як педпрацівники ЗДО можуть підвищити кваліфікацію

Закон «Про освіту» значно розширив права педпрацівників на вибір форм і методів підвищення кваліфікації та професійної перепідготовки.

Педпрацівники мають право на підвищення кваліфікації, перепідготовку і вільний вибір освітніх програм, форм навчання, закладів освіти, установ і організацій, інших суб'єктів освітньої діяльності, що здійснюють підвищення кваліфікації та перепідготовку педагогічних працівників (ст. 54, 59 Закону про освіту).

Підвищувати кваліфікацію можна за різними видами — навчання за освітньою програмою, стажування, участь у сертифікаційних програмах, тренінгах, семінарах, семінарах-практикумах, семінарах-нарадах, семінарах-тренінгах, вебінарах, майстер-класах тощо, та у різних формах — інституційна, дуальна, на робочому місці тощо.

Педпрацівники мають право підвищувати кваліфікацію у закладах освіти, що мають ліцензію на підвищення кваліфікації або провадять освітню діяльність за акредитованою освітньою програмою. Результати підвищення кваліфікації у таких закладах освіти не потребують окремого визнання і підтвердження.

Педагогічні та науково-педагогічні працівники мають право підвищувати кваліфікацію в інших суб'єктів освітньої діяльності, фізичних та юридичних осіб. Результати підвищення кваліфікації педпрацівника у таких суб'єктів визнаються окремим рішенням педагогічної (вченої) ради.

Вид, форму та суб'єкта підвищення кваліфікації обирає педагогічний працівник.

Педагогічна рада закладу освіти на основі пропозицій педпрацівників затверджує щорічний план підвищення кваліфікації педагогічних працівників (з відривом чи без відриву від освітнього процесу).

Кошти на підвищення кваліфікації педпрацівників отримує заклад освіти, який розподіляє їх за рішенням педагогічної ради закладу освіти.

Підвищення кваліфікації педпрацівника може фінансувати засновник закладу освіти, заклад освіти, в якому він працює, сам педпрацівник, а також інші фізичні та юридичні особи.

Загальну кількість годин, відведену на підвищення кваліфікації педпрацівника, що оплачується за кошти відповідних бюджетів, визначає законодавство — 120 годин на 5 років.

На час підвищення кваліфікації з відривом від освітнього процесу в обсязі, визначеному законодавством, за педпрацівником зберігається місце роботи (посада) зі збереженням середньої заробітної плати.

Чи можна присвоїти кваліфікаційну категорію працівнику ЗДО без відповідної вищої освіти

Так. Педпрацівникам, які не мають відповідної педагогічної освіти, можна присвоїти кваліфікаційні категорії (п. 3.26; 4.10 Типового положення).

Обов'язкові умови для педпрацівника:

- має бути інша повна вища освіта;
- має пройти курси підвищення кваліфікації на посаді, яку займає.

Атестацію на відповідність займаній посаді з присвоєнням кваліфікаційних категорій проводять щодо вчителів та викладачів усіх спеціальностей, а також щодо вчителів-дефектологів, методистів, вихователів, вихователів-методистів, соціальних педагогів, практичних психологів, логопедів, вчителів-логопедів, завідувачів логопедичними пунктами, педагогів-організаторів, концертмейстерів, художніх керівників, музичних керівників, інструкторів з фізкультури, праці та слухових кабінетів, які мають вищу педагогічну або іншу вищу освіту за освітньо-кваліфікаційним рівнем спеціаліста або магістра.

Зважаючи на зміни у Законі України «Про дошкільну освіту», які скасували обов'язкову відповідну педагогічну освіту для педагогічних працівників закладів дошкільної освіти, працівники, які працюють на педагогічних посадах без відповідної освіти, мають право на атестацію із встановленням кваліфікаційної категорії.

Критерій для присвоєння кваліфікаційних категорій — працівник має відповідати вимогам, встановленим пунктами 4.3 — 4.6 Типового положення.

Чи атестуються педпрацівники з освітнім ступенем «бакалавр» на присвоєння кваліфікаційних категорій

Ні. Атестуються на відповідність займаній посаді з присвоєнням кваліфікаційних категорій педагогічні працівники, які мають вищу освіту за освітнім ступенем «спеціаліст» або «магістр» (п. 4.1 Типового положення).

Педагогічним працівникам, які не мають вищої освіти за освітнім ступенем «спеціаліст» або «магістр» за результатами атестації встановлюють тарифні розряди (п. 4.11 Типового положення).

Чи потрібно проходити підвищення кваліфікації педпрацівнику, який атестується після здобуття другої вищої освіти

Вимога обов'язкового проходження не рідше одного разу на п'ять років підвищення кваліфікації не розповсюджується на педагогічних працівників, які працюють перші п'ять років після закінчення закладу вищої освіти (абз. 2 п. 1.8 Типового положення).

Тому педагогічному працівнику, який атестується у перші п'ять років після закінчення закладу вищої освіти, не потрібно проходити курсову перепідготовку.

Як атестувати педпрацівників, яким у різні терміни були присвоєні педагогічні звання та кваліфікаційні категорії

Атестаційні комісії I рівня мають право порушувати клопотання перед атестаційними комісіями II рівня про відповідність педпрацівників раніше присвоєній кваліфікаційній категорії «спеціаліст вищої категорії» та про відповідність раніше присвоєним педагогічним званням (пп. 3 п. 2.12 Типового положення).

Атестацію на відповідність займаній посаді та відповідність раніше присвоєним педагогічному званню і кваліфікаційній категорії потрібно проводити одночасно (в один рік). Доцільно синхронізувати атестаційні процедури педагогічних працівників, яким у різні терміни були присвоєні відповідні педагогічні звання та кваліфікаційні категорії.

Чи можна присвоїти педагогічне звання «вихователь-методист» працівнику за перемогу у міському конкурсі фахової майстерності

Атестаційні комісії I рівня за результатами атестації мають повноваження ухвалювати рішення про порушення клопотання перед атестаційною комісією II рівня про присвоєння педагогічному працівнику кваліфікаційної категорії «спеціаліст вищої категорії» та/або педагогічного звання або про відповідність працівника раніше присвоєній кваліфікаційній категорії «спеціаліст вищої категорії», та/або відповідність працівника раніше присвоєному педагогічному званню (пп. 5 п. 3.13 Типового положення).

За результатами атестації педпрацівникам, які досягли високих показників у роботі, присвоюють педагогічні звання: «викладач-методист», «учитель-методист», «вихователь-методист», «педагог-організатор-методист», «практичний психолог-методист», «керівник гуртка — методист», «старший викладач», «старший учитель», «старший вихователь», «майстер виробничого навчання I категорії», «майстер виробничого навчання II категорії» (п. 5.1 — 5.2 Типового положення).

Педагогічне звання «вихователь-методист» можна присвоїти педпрацівникам, які:

- мають кваліфікаційну категорію «спеціаліст вищої категорії»;
- здійснюють науково-методичну і науково-дослідну діяльність;
- мають власні методичні розробки, які пройшли апробацію та схвалені науково-методичними установами.

Педпрацівники, які стали переможцями або лауреатами конкурсів фахової майстерності, що проводили центральні органи виконавчої влади, атестуються без додержання послідовності в присвоєнні кваліфікаційних категорій та строку проведення позачергової атестації.

Педагог, який має вагомі професійні надбання, повну вищу педагогічну освіту, пройшов курси підвищення кваліфікації вихователів закладів дошкільної освіти, попередньо атестувався два роки тому, відповідає професійним вимогам, встановленим пунктами 4.6, 5.2 Типового положення, має право на позачергову атестацію із встановленням більш високої кваліфікаційної категорії з одночасним присвоєнням педагогічного звання «вихователь-методист».